

Provedba Ocjene okruŕja uređnja zemljišta (LGAF) u Republici Hrvatskoj

Izvješće o stanju

**Modul 2: Prava na šumskom i zajedničkom
zemljištu i propisi o korištenju ruralnog
zemljišta**

Stručnjak istraživač: prof. dr. sc. Tatjana Josipović

18. lipnja 2015.

Sadržaj

1 STANJE NA PODRUČJU PRAVA NA ŠUMSKOM I ZAJEDNIČKOM ZEMLJIŠTU I PROPISI O KORIŠTENJU RURALNOG ZEMLJIŠTA	3
1.1 UVOD.....	3
1.2 ŠUME I ŠUMSKA ZEMLJIŠTA	3
1.3 POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE	5
1.4 ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE	5
1.5 PREGLED ZAKONSKE REGULATIVE	6
1.5.1 Zakon o rudarstvu	6
1.6 PREGLED INSTITUCIJA NADLEŽNIH ZA RURALNO ZEMLJIŠTE	6
2 OCJENE MJERILA	7
2.1 POKAZATELJ 1: PRAVA NA ŠUMSKIM I ZAJEDNIČKIM ZEMLJIŠTIMA	7
2.1.1 Šumska i zajednička zemljišta su jasno definirana zakonom te je jasno propisana odgovornost za njihovo korištenje	7
2.1.2 Ruralna zajednička prava su formalno propisana i mogu se provoditi	8
2.1.3 Čak i tamo gdje su prava u skladu sa zakonom, poduzimaju se postupci da prava na ključne prirodne resurse na zemljištu (uključujući i ribarstvo) budu propisana i zaštićena u praksi.....	8
2.1.4 Različita prava na zajedničkom zemljištu i prava na prirodnim resursima sa tog zemljišta mogu zakonski koegzistirati	9
2.1.5 Različita prava na čestici zemljišta i prava na njene prirodne resurse (npr. stabla) mogu zakonski koegzistirati.....	10
2.1.6 Različita prava na zemljištu i prava na rudarenje ili druge resurse koji se nalaze ispod zemljine površine na istoj čestici zemljišta, mogu zakonski koegzistirati	10
2.1.7 Postoje mogućnosti za upis i prikaz zajedničkih prava na katastarskom planu	11
2.1.8 Omeđivanje granica zajedničkog zemljišta	12
2.2 POKAZATELJ 2: UČINKOVITOST I PRAVEDNOST PROPISA O KORIŠTENJU RURALNOG ZEMLJIŠTA.....	12
2.2.1 Ograničenja u pogledu korištenja ruralnog zemljišta se provode	12
2.2.2 Ograničenja u pogledu mogućnosti kupoprodaje ruralnog zemljišta služe javnim ciljevima.....	13
2.2.3 Planovi uređenja ruralnog zemljišta i njihove izmjene (uključujući i izmjene zona namjene) temelje se na jasnom postupku uz javni doprinos, a nastali troškovi se dijele.....	14
2.2.4 Ruralna zemljišta čija se namjena promijenila, brzo se privode svrsi.....	15
2.2.5 Novo zoniranje ruralnog zemljišta provodi se u javnom postupku koji štiti postojeća prava	15
2.2.6 Planovi gospodarenja posebnim ruralnim zemljištem (šume, pašnjaci, močvare, nacionalni parkovi, itd.) odgovaraju stvarnom korištenju	16
2.3 ZAVRŠNI KOMENTAR O MODULU	17
LITERATURA	18

1 Stanje na području prava na šumskom i zajedničkom zemljištu i propisi o korištenju ruralnog zemljišta

1.1 Uvod

Pravni režim šuma i šumskog zemljišta uređen je u RH posebnim propisom. Na pravno uređenje šuma i šumskog zemljišta supsidijarno se primjenjuju odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (v. više Panel 1) ako posebnim Zakonom o šumama i šumskom zemljištu nije što drugo određeno. Posebno uređenje za šume i šumsko zemljište temelji se na pravilu da su šume dobra od interesa za Republiku Hrvatsku i da uživaju njezinu posebnu zaštitu. Slijedom toga su za ostvarivanje prava na šumama i šumskom zemljištu posebnim zakonom određena posebna ograničenja u ostvarivanju tih prava te nametnute obveze vlasnicima šuma na određeno postupanje u cilju zaštite i očuvanja šuma i šumskog zemljišta. S druge strane, za šume u državnom vlasništvu jasno je izražena tendencija očuvanja površina šumskog zemljišta kroz načelnu zabranu otuđenja šumskog zemljišta u državnom vlasništvu odnosno promjenu namjene šumskog zemljišta u građevinsko.

Šume i šumska zemljišta mogu biti u državnom i privatnom vlasništvu. Zemljišta u privatnom vlasništvu u pravilu su u individualnom vlasništvu i suvlasništvu. Zajedničko vlasništvo na šumskom zemljištu može postojati samo u slučajevima kad inače na nekretninama može postojati zajedničko vlasništvo (npr. nasljednička zajednica). U hrvatskom pravnom poretku nisu uređena neka posebna grupna prava na šumskom zemljištu. Zakon o poljoprivrednom zemljištu uređuje pravo na zajedničke pašnjake (čl. 47). Zajednički pašnjak daje se u zakup zainteresiranim ponuditeljima, fizičkim i pravnim osobama koje su vlasnici stoke i upisane su u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava te zadrugama organiziranim u svrhu zajedničke ispaše na zajedničkim pašnjacima, čiji su članovi vlasnici stoke i upisani su u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Svaki odabrani ponuditelj dobiva u zakup fizički neodređeni dio zajedničkog pašnjaka u površini proporcionalnoj broju uvjetnih grla stoke kojih je vlasnik, odnosno proporcionalno broju uvjetnih grla stoke čiji su vlasnici članovi zadruge.

1.2 Šume i šumska zemljišta

Poseban pravni režim za šume i šumsko zemljište uređuje Zakon o šumama (ZŠ). Šumom se smatra zemljište obraslo šumskim drvećem u obliku sastojine na površini većoj od 10 ari. Šumom se smatraju i: šumski rasadnici i sjemenske plantaže koje su sastavni dio šume, šumska infrastruktura, protupožarni prosjeci te ostala manja otvorena područja unutar šume, šume u zaštićenim područjima prema posebnom propisu, šume od posebnoga ekološkoga, znanstvenoga, povijesnog ili duhovnog interesa, vjetrobrani i zaštitne zone – zaštitni pojasevi drveća površine veće od 10 ari i širine veće od 20 m.

Gospodarenje, uporabu, korištenje i zaštitu šuma i šumskog zemljišta kao dobra od interesa za Republiku Hrvatsku uređuje Zakon o šumama (ZŠ). Šume i šumska zemljišta mogu biti u privatnom i javnom/državom vlasništvu. Vlasnici šuma i šumskog zemljišta mogu biti domaće fizičke i pravne osobe. Strane fizičke i pravne osobe iz trećih država izvan EU ne mogu stjecati vlasništvo na šumama i šumskom zemljištu, osim ako je međunarodnim ugovorom drukčije određeno (čl.52/2 ZŠ). Šume i šumska zemljišta koja nisu u privatnom vlasništvu u državnom su vlasništvu Republike Hrvatske. Šume i šumska zemljišta koja su bila u društvenom vlasništvu postali su stupanjem na snagu tog Zakona vlasništvo Republike Hrvatske.

Šumama i šumskim zemljištem u privatnom vlasništvu gospodare njihovi vlasnici pod uvjetima i na način određen Zakonom o šumama. Šumama i šumskim zemljištem u državnom vlasništvu gospodari trgovačko društvo «Hrvatske šume» d.o.o. čiji je osnivač Republika Hrvatska. Vlasnici gospodare na temelju programa za gospodarenje šumama

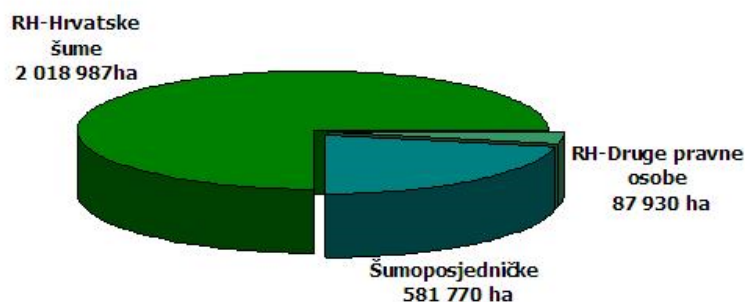
kojeg donose "Hrvatske šume" d.o.o. Programom određuje koje mjere i radnje moraju vlasnici poduzeti u svojoj šumi ili na svom šumskom zemljištu. Ako vlasnici šuma u određenim rokovima ne provedu mjere ili ne izvrše radnje predviđene tim programom, za obavljanje tih mjera i radnji ovlaštene su "Hrvatske šume" d.o.o.

Vlasnici šuma i šumskog zemljišta u privatnom vlasništvu pravno raspolažu tim svojim nekretninama po općim propisima o raspolaganju nekretninama. Zakon o šumama ne sadrži nikakva posebna ograničenja glede pravnih raspolaganja šumama i šumskim zemljištem. Vlasnik može svoje šumsko zemljište otuđiti naplatnim i besplatnim pravnim poslovima među živima i za slučaj smrti, opteretiti ga stvarnim i obveznim pravima i sl. Zakonom o šumama predviđena su, međutim, ograničenja glede gospodarenja šumama, korištenja šuma, promjene njihove namjene. U šumi i na šumskom zemljištu u privatnom vlasništvu može se graditi samo šumska infrastruktura. Privatni vlasnici dužni su gospodariti šumama u skladu sa šumskogospodarskim planovima, dopustiti neometan pristup šumi osobama ovlaštenim za obavljanje nadzora nad gospodarenjem šumama, dopustiti provedbu propisanih motrenja, izmjera za potrebe nacionalne inventure šumskih resursa, sakupljanja podataka sukladno međunarodnim obvezama te znanstvenih istraživanja. Vlasnici su dužni pošumiti paljevine i druge površine na kojima je izvršeno pustošenje. U šumi se mogu sjeći samo doznačena stabla. Krčenje šuma može se dozvoliti samo u zakonom određenim slučajevima i dr. Povreda obveza privatnih vlasnika propisanih Zakonom o šumama povlači za sobom prekršajnu odgovornost vlasnika.

Šume i šumska zemljišta u državnom vlasništvu ne mogu se otuđivati iz državnog vlasništva osim u slučajevima izričito predviđenim Zakonom o šumama. Šuma u državnom vlasništvu može se izdvojiti iz šumskogospodarskog područja, radi proglašenja građevinskim područjem, interesa obrane RH, strateških projekta, infrastrukturni zahvata u prostoru. Na šumskom zemljištu može se osnovati pravo građenja radi građenja golf igrališta, kampova, objekata izvan, građevinskog područja. Na šumskom zemljištu u državnom vlasništvu mogu se osnovati služnosti radi izgradnje infrastrukture, turističke djelatnosti, uzgoja divljači/stoke, a može se dati u zakup. Konačno, u slučaju legalizacije bespravno izgrađenih objekata šumsko zemljište izdvaja se iz šumskogospodarske osnove. Za izdvojene šume se plaća naknada koja se sastoji od naknade za šume, naknade za šumsko zemljište i naknade za smanjenje općekorisnih funkcija šuma.

DRŽAVNE ŠUME	2.106.917 ha	78,4 %
PRIVATNE ŠUME	581.770 ha	21,6 %

Šume prema vlasništvu

<http://portal.hrsume.hr/index.php/hr/ume/opcenito/sumeuhrv>

1.3 Poljoprivredno zemljište

Poljoprivrednim zemljištem smatraju se u smislu Zakona o poljoprivrednom zemljištu oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, voćnjaci, maslinici, vinogradi, ribnjaci, trstici i močvare kao i drugo zemljište koje se uz gospodarski opravdane troškove može privesti poljoprivrednoj proizvodnji. Neobraslo šumsko zemljište i zemljište obraslo početnim ili degradacijskim razvojnim stadijima šumskih sastojina (makija, garig, šikare, šibljaci i drugo), a pogodno je za poljoprivrednu proizvodnju također se smatra se poljoprivrednim zemljištem. Odredbe Zakona o poljoprivrednom zemljištu primjenjuju se i na ribnjake. Poljoprivredno zemljište može biti u privatnom i državnom vlasništvu. Vlasnici poljoprivrednog zemljišta mogu biti sve fizičke i pravne osobe. Strane osobe ne mogu stjecati vlasništvo poljoprivredno zemljišta osim nasljeđivanjem. Za strane fizičke i pravne osobe iz država članica EU zabrana stjecanja vrijedi samo 7 godina od pristupanja EU. Poljoprivredno zemljište u bivšem društvenom vlasništvu pretvorbom je postalo vlasništvo u državnom vlasništvu. Republika Hrvatska po posebnim odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu raspolaže poljoprivrednim zemljištem (v. Panel 1).

Osnovna je obveza vlasnika da poljoprivredno zemljište održavaju pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju pod čime se podrazumijeva sprječavanje njegove zakorovljenosti i obrastanja višegodišnjim raslinjem, kao i smanjenje njegove plodnosti. Posebna pravila vrijede za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta. Promjena namjene provodi se sukladno dokumentima prostornog uređenja. Za promjenu namjene zbog umanjavanja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta plaća se jednokratna naknada čija visina ovisi o vrijednosti poljoprivrednog zemljišta. U određenim slučajevima naknada za prenamjenu se ne plaća (npr. za gradnju određenih građevina, za prometnu infrastrukturu, za poticajnu stanogradnju u slučaju legalizacije, za izgradnju golf igrališta i dr).

1.4 Zaštićeni dijelovi prirode

Zaštićena područja prirode tj. strogi rezervati, nacionalni parkovi, posebni rezervati, parkovi prirode, regionalni parkovi, spomenici prirode, značajni krajobrazi, pakovi šume, spomenici parkovne arhitekture od interesa su za Republiku Hrvatsku i imaju njezinu osobitu zaštitu. Njihovu zaštitu uređuje Zakon o zaštiti prirode (ZZP). Postupak i ovlasti za proglašavanje zaštićenih područja različiti su ovisno o vrsti zaštićenog područja. Zaštićena područja upisuju se u poseban Upisnik zaštićenih područja. Zaštićenim područjima upravljaju javne ustanove koje se osnivaju sukladno Zakonu o zaštiti prirode. Nekretnine koje su proglašene zaštićenim područjima mogu biti u privatnom i javnom vlasništvu. Vlasništvo na nekretninama u zaštićenim područjima može se stjecati pod uvjetima propisanim Zakonom o zaštiti prirode i posebnim propisom. One mogu biti samo u vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba. Za svako zaštićeno područje prirode Zakon o zaštiti prirode izričito određuje obveze i ograničenja vlasnika u pogledu gospodarskog korištenja nekretnina, posjedovanja, korištenja. Razina ograničenja ovisi o kategoriji zaštićenog područja. Za nametnuta ograničenja vlasnici imaju pravu na naknadu. Kad se prodaju nekretnine unutar zaštićenih područja koje su u privatnom vlasništvu, Republika Hrvatska odnosno županija ili Grad Zagreb imaju pravo prvokupa. Radi gospodarskog korištenja prirodnih dobara u zaštićenim područjima se može osnovati koncesija. Koncesijom se stječe pravo gospodarskog korištenja prirodnih dobara, osim na šumama i šumskom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske ili pravo obavljanja djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku te pravo na izgradnju i korištenje objekata i postrojenja potrebnih za obavljanje tih djelatnosti u zaštićenim područjima i speleološkim objektima na kojima je to dopušteno. Javne ustanove mogu dati koncesijsko odobrenje na vrijeme do pet godina pravnim osobama i fizičkim osobama koje su registrirane za obavljanje obrta za gospodarsko korištenje prirodnih dobara ili obavljanje druge djelatnosti.

Na dan 31.3.2015. u Republici Hrvatskoj je ukupno zaštićeno 417 područja u različitim kategorijama (najveći dio zaštićene površine su parkovi prirode – 4,56% državnog teritorija).

Zaštićena područja obuhvaćaju 8,58% površine RH tj. 12,25,% kopnenog teritorija i 1,94% teritorijalnog mora (podaci preuzeti s [http://www.dzpz.hr/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja-u-hrvatskoj-zasticena-podrucja-u-hrvatskoj-nacionalne-kategorije-1137.html](http://www.dzpz.hr/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja-u-hrvatskoj/zasticena-podrucja-u-hrvatskoj-nacionalne-kategorije-1137.html))

KATEGORIJA	broj zaštićenih područja	površina (km ²)	% površine RH
Strogi rezervat	2	24,25	0,03
Nacionalni park	8	966,66	1,10
Posebni rezervat	77	398,42	0,45
Park prirode	11	4021,69	4,56
Regionalni park	2	1020,12	1,16
Spomenik prirode	83	1,18	0,001
Značajni krajobraz	85	1083,40	1,23
Park-šuma	28	30,98	0,04
Spomenik parkovne arhitekture	121	7,89	0,01
Ukupno zaštićenih područja u RH	417	7555,59	8,58

Izvor: Upisnik zaštićenih područja (stanje 31. ožujka 2015.) [http://www.dzpz.hr/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja-u-hrvatskoj-zasticena-podrucja-u-hrvatskoj-nacionalne-kategorije-1137.html](http://www.dzpz.hr/zasticena-podrucja/zasticena-podrucja-u-hrvatskoj/zasticena-podrucja-u-hrvatskoj-nacionalne-kategorije-1137.html)

1.5 Pregled zakonske regulative

1.5.1 Zakon o rudarstvu

Istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina koje se nalaze u zemlji ili na njezinoj površini, na riječnom, jezerskom ili morskom dnu ili ispod njega u unutarnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Republike Hrvatske ili u području epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske uređuje Zakon o rudarstvu. Isti Zakon, između ostalog, uređuje gospodarenje mineralnim sirovinama i planiranje rudarske gospodarske djelatnosti, istraživanje i utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina, izradu i provjeru rudarskih projekata, eksploatacija mineralnih sirovina, davanje koncesije za eksploataciju, građenje i uporaba rudarskih objekata i postrojenja, izradu rudarskih planova i izvođenje rudarskih mjerenja, sanaciju otkopanih prostora, naknadu za koncesiju, naknadu štete i dr. Rudno blago je u vlasništvu Republike Hrvatske, smatra se dobrom od interesa za RH i uživa njezinu osobitu zaštitu. Ovo pravilo vrijedi i u slučajevima kad je vlasnik zemljišta na kojem se nalazi rudno blago privatna osoba. Za eksploataciju mineralnih sirovina potrebna je koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra prema Zakonu o koncesijama, odnosno koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina.

1.6 Pregled institucija nadležnih za ruralno zemljište

Za ruralno zemljište nadležno je, prije svega, Ministarstvo poljoprivrede (www.mps.hr). Posebno važnu funkciju u pogledu raspolaganja poljoprivrednim zemljištem ima i Agencija za poljoprivredno zemljište (<http://www.zemljiste.mps.hr>). Za gospodarenje šumama i šumskim zemljištima posebne nadležnosti ima trgovačko društvo „Hrvatske šume“ d.o.o. (www.hrsume.hr) – trgovačko društvo u vlasništvu RH.

2 Ocjene mjerila

Mjerila koja je potrebno ocijeniti prikazuje Tablica 1.

Tablica 1. Ocjene mjerila u panelu

PANEL 2: Prava na šumskom i zajedničkom zemljištu i propisi o korištenju ruralnog zemljišta (T. Josipović)					
<i>LGI 1: Prava na šumskim i zajedničkim zemljištima</i>					
2	1	1	Šumska i zajednička zemljišta su jasno definirana zakonom te je jasno propisana odgovornost za njihovo korištenje.	X	
2	1	2	Ruralna zajednička prava su formalno propisana i mogu se provoditi.	X	
2	1	3	Prava na ključne prirodne resurse na zemljištu (uključujući i ribarstvo) su propisana i zaštićena u praksi.		X
2	1	4	Različita prava na zajedničkom zemljištu i prava na prirodnim resursima sa tog zemljišta mogu zakonski koegzistirati.	X	
2	1	5	Različita prava na čestici zemljišta i prava na njene resurse (npr. stabla) mogu zakonski koegzistirati.	X	
2	1	6	Različita prava na zemljištu i prava na rudarenje ili druge resurse koji se nalaze ispod zemljine površine na istoj čestici zemljišta, mogu zakonski koegzistirati.	X	
2	1	7	Postoje mogućnosti za upis i prikaz zajedničkih prava na katastarskom planu.		X
2	1	8	Omeđivanje granica komunalnog zemljišta.	X	
<i>LGI 2: Učinkovitost i pravednost propisa o korištenju ruralnog zemljišta</i>					
2	2	1	Ograničenja u pogledu korištenja ruralnog zemljišta su opravdana i provode se.	X	
2	2	2	Ograničenja u pogledu mogućnosti kupoprodaje ruralnog zemljišta učinkovito služe ciljevima javne politike.	X	
2	2	3	Planovi uređenja ruralnog zemljišta se izrađuju/mijenjaju u javnom postupku, a nastali troškovi se dijele.	X	
2	2	4	Ruralna zemljišta čija se namjena promijenila, brzo se privode svrsi.		X
2	2	5	Novo zoniranje ruralnog zemljišta provodi se u javnom postupku koji štiti postojeća prava.	X	
2	2	6	Planovi gospodarenja zaštićenog ruralnog zemljišta (šume, pašnjaci, močvare, nacionalni parkovi, itd.) odgovaraju stvarnom korištenju.		X

2.1 Pokazatelj 1: Prava na šumskim i zajedničkim zemljištima

2.1.1 Šumska i zajednička zemljišta su jasno definirana zakonom te je jasno propisana odgovornost za njihovo korištenje

3	1	Šumska i zajednička zemljišta su jasno definirana zakonom te je jasno propisana odgovornost za njihovo korištenje.
		A: Šumska i zajednička zemljišta su jasno definirana te je jasno propisana odgovornost za korištenje zemljišta.
		B: Šumska i zajednička zemljišta su jasno definirana, jasno je definirana odgovornost za korištenje zemljišta, ali provedba je nejasna.
		C: Šumska i zajednička zemljišta nisu jasno definirana, ali je jasno definirana odgovornost za korištenje zemljišta.
		D: Šumska i zajednička zemljišta nisu jasno definirana, niti je definirana odgovornost za korištenje zemljišta.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Zakonom o šumama i šumskom zemljištu izričito je uređen koja se zemljišta smatraju šumskim zemljištem. U slučaju sumnje da li se neko zemljište smatra šumskim zemljištem o tome odlučuje središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove šumarstva. Zakonom o šumama propisana je prekršajna odgovornost za povredu obveza koje za vlasnike šuma i šumskog zemljišta proizlaze iz Zakona o šumama.

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize zakonskog uređenja šuma i šumskog zemljišta.

Dodatni komentar:

2.1.2 Ruralna zajednička prava su formalno propisana i mogu se provoditi

3	2	Ruralna zajednička prava su formalno propisana i mogu se provoditi.
		A: Interesi većine zajednica u ruralnim područjima su formalno propisani te jasni propisi o njihovom unutarnjem ustrojstvu i pravnoj osobnosti postoje i mogu se provoditi.
		B: Interesi većine zajednica u ruralnim područjima nisu formalno propisani, ali zajednice mogu ostvariti pravnu osobnost na osnovu drugih zakona (npr. korporativnog zakona).
		C: Interesi većine zajednica u ruralnim područjima su formalno propisani, ali načini za ostvarivanje pravne osobnosti nisu propisani.
		D: Interesi većine zajednica u ruralnim područjima nisu formalno propisani.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Sva prava i interesi na šumama i šumskom zemljištu, kao i na poljoprivrednom zemljištu izričito su uređena zakonima. Zakonima su uređeni i organizacijski oblici za uporabu i korištenje zemljišta, te pretpostavke za njihovo organiziranje i evidentiranje (npr. obiteljska poljoprivredna gospodarstva)

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize zakonskog uređenje propisa o zemljištima

Dodatni komentar:

2.1.3 Čak i tamo gdje su prava u skladu sa zakonom, poduzimaju se postupci da prava na ključne prirodne resurse na zemljištu (uključujući i ribarstvo) budu propisana i zaštićena u praksi

3	3	Čak i tamo gdje su prava u skladu sa zakonom, poduzimaju se postupci da prava na ključne prirodne resurse na zemljištu (uključujući i ribarstvo) budu propisana i zaštićena u praksi.
		A: Prava na ključne prirodne resurse su propisana te dosljedno i učinkovito zaštićena u praksi.

B: Prava na ključne prirodne resurse su propisana, ali su samo neka učinkovito zaštićena u praksi ili je njihova provedba teška i dugotrajna.
C: Prava na ključne prirodne resurse nisu propisana, ali de facto uživaju zaštitu u gotovo svim slučajevima.
D: Prava na ključne prirodne resurse nisu propisana te su često nezaštićena u praksi.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Za zaštitu i ostvarivanje prava na zemljištima zakonima su uređeni postupci zaštite. Svaki posebni propis o pojedinoj vrsti zemljišta sadrži posebna pravila i o prekršajnoj odgovornosti onih kojih povređuju obveze u pogledu korištenja zemljišta, inspekcijski nadzor i sl. U praksi postoje primjeri ilegalne gradnje i drugih oblika nepoštivanja propisa.

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize posebnih propisa o zemljištima.

Dodatni komentar:

2.1.4 Različita prava na zajedničkom zemljištu i prava na prirodnim resursima sa tog zemljišta mogu zakonski koegzistirati

3	4	Različita prava na zajedničkom zemljištu i prava na prirodnim resursima sa tog zemljišta mogu zakonski koegzistirati.
		A: Koegzistiranje različitih prava je moguće po zakonu, poštuje se u praksi, a svi sporovi do kojih može doći brzo se rješavaju.
		B: Koegzistiranje različitih prava je moguće po zakonu, poštuje se u praksi, ali mehanizmi za rješavanje sporova često nisu primjereni.
		C: Koegzistiranje različitih prava je moguće po zakonu, ali se rijetko poštuje u praksi.
		D: Koegzistiranje različitih prava nije moguće po zakonu.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Različita prava na zemljištu i prirodnim resursima odnosno način njihova ostvarivanja i, eventualna, ograničenja izričito su uređena različitim zakonima koji uređuju posebne pravne režime na zemljištima. Za sva su ta prava zakonima uređeni njihov međusobni odnos, naknade na koje njihovi nositelji imaju pravo u slučaju da su ograničeni u njihovom ostvarivanju zbog prava drugih nositelja na istom zemljištu.

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize posebnih zakona o posebnim režimima na pojedinim zemljištima.

Dodatni komentar:

2.1.5 Različita prava na čestici zemljišta i prava na njene prirodne resurse (npr. stabla) mogu zakonski koegzistirati

3	5	Različita prava na čestici zemljišta i prava na njene prirodne resurse (npr. stabla) mogu zakonski koegzistirati.
		A: Koegzistiranje različitih prava je moguće po zakonu, poštuje se u praksi, a svi sporovi do kojih može doći brzo se rješavaju.
		B: Koegzistiranje različitih prava je moguće po zakonu, poštuje se u praksi, ali mehanizmi za rješavanje sporova često nisu primjereni.
		C: Koegzistiranje različitih prava je moguće po zakonu, ali se rijetko poštuje u praksi.
		D: Koegzistiranje različitih prava nije moguće po zakonu.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Različita prava na pojedinim zemljištima izričito su uređena posebnim propisima i mogu koegzistirati. U slučaju ograničenja nekog od prava, nositelj ima pravo na naknadu.

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize posebnih zakona o posebnim režimima na pojedinim zemljištima.

Dodatni komentar:

U praksi je moguće da problemi u tumačenju pojedinih prava i načina njihova ostvarivanja nastanu zbog velikog broja posebnih pravnih režima na istom zemljištu i problema u procjeni koji od posebnih režima ima prednost pred drugim posebnim režimima.

2.1.6 Različita prava na zemljištu i prava na rudarenje ili druge resurse koji se nalaze ispod zemljine površine na istoj čestici zemljišta, mogu zakonski koegzistirati

3	6	Različita prava na zemljištu i prava na rudarenje ili druge resurse koji se nalaze ispod zemljine površine na istoj čestici zemljišta, mogu zakonski koegzistirati.
		A: Koegzistiranje prava na zemljištu i prava na rudarenje je moguće po zakonu, poštuje se u praksi, a svi sporovi do kojih može doći brzo se rješavaju.
		B: Koegzistiranje prava na zemljištu i prava na rudarenje je moguće po zakonu, poštuje se u praksi, ali mehanizmi za rješavanje sporova često nisu primjereni.
		C: Koegzistiranje prava na zemljištu i prava na rudarenje je moguće po zakonu, ali se rijetko poštuje u praksi.
		D: Koegzistiranje prava na zemljištu i prava na rudarenje nije moguće po zakonu; prava na rudarenje nadjačavaju prava na zemljištu.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Mogućnost postojanja posebnih prava u vezi s rudarenjem uređena je posebnim zakonom (Zakon o rudarstvu) kojim su vrlo jasno određena vlasnička prava na rudama, te način njihove eksploatacije neovisno o tome što je zemljište u privatnom vlasništvu. Zakon o

rudarstvu na transparentni način uređuje postupak dodjele rudarske koncesije vodeći pritom računa o eventualnom ograničenjima vlasničkih prava vlasnika zemljišta.

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize posebnih propisa o rudarstvu.

Dodatni komentar:

2.1.7 Postoje mogućnosti za upis i prikaz zajedničkih prava na katastarskom planu

3	7	Postoje mogućnosti za upis i prikaz zajedničkih prava na katastarskom planu.
		A: Zakon pruža mogućnosti onima koji ostvaruju običajne, skupne ili zajedničke interese da kao zajednica upišu i unesu na katastarski plan ta prava, ako to žele. Postupci za to su pristupačni, jasno definirani, sigurni te se primjenjuju u praksi.
		B: Zakon pruža mogućnosti onima koji ostvaruju običajne, skupne ili zajedničke interese na zajedničkom zemljištu da upišu i unesu na katastarski plan ta prava, ako to žele. Postupci za to su pristupačni te sadrže osnovnu razinu sigurnosti protiv zloporaba.
		C: Zakon pruža mogućnosti onima koji ostvaruju običajne, skupne ili zajedničke interese na zajedničkom zemljištu da upišu i unesu na katastarski plan ta prava, ako to žele. Postupci za to nisu pristupačni niti jasno definirani te se zbog toga umjereno primjenjuju.
		D: Iako postoji potreba, zakon ne daje mogućnosti onima koji ostvaruju običajne, skupne ili zajedničke interese na zajedničkom zemljištu da upišu svoja prava i prikažu na katastarskom planu.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Prava na zemljištima upisuju se u zemljišne knjige. Ista pravila za upis vrijede neovisno o tome da li ta prava postoje u korist pojedinca ili u korist više osoba ili u korist pravne osobe. Upis prava na zemljištima provodi se u postupcima uređenim posebnim zakonima. Upis prava na zemljištima provodi se temeljem Zakona o zemljišnim knjigama. Neki posebni propisi posebno uređuju upis određenih prava na zemljištima u zemljišne knjige, a posebno je uređeno da se u zemljišnim knjigama mora zabilježiti neko posebno svojstvo nekretnine (npr. zaštićeni dio prirode, zaštićeno kulturno dobro i dr), kao i da se, ako je to propisano posebnim propisom, u zemljišnoj knjizi upisuje pravo prvokupa. U nekim se slučajevima takvi upisi provode po službenoj dužnosti (npr. zabilježba da je nekretnina zaštićeni dio prirode) čime se doprinosi većoj transparentnosti posebnih režima na nekretninama.

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize propisa o upisu prava u zemljišne knjige.

Dodatni komentar:

2.1.8 Omeđivanje granica zajedničkog zemljišta

3	8	Omeđivanje granica zajedničkog zemljišta.
		A: Više od 70% područja zajedničkog i/ili zemljišta autohtonog stanovništva ima omeđene i izmjerene granice te upisana prava koja iz toga proizlaze.
		B: 40-70% područja zajedničkog i/ili zemljišta autohtonog stanovništva ima omeđene i izmjerene granice te upisana prava koja iz toga proizlaze.
		C: 10-40% područja zajedničkog i/ili zemljišta autohtonog stanovništva ima omeđene i izmjerene granice te upisana prava koja iz toga proizlaze.
		D: Manje od 10% područja zajedničkog i/ili zemljišta autohtonog stanovništva ima omeđene i izmjerene granice te upisana prava koja iz toga proizlaze.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Zajedničko vlasništvo na zemljištu je individualizirano. Zajednički pašnjaci više nisu u zajedničkom vlasništvu već u vlasništvu države koja ih daje u zakup.

Pouzdanost podataka:

Dodatni komentar:

2.2 Pokazatelj 2: Učinkovitost i pravednost propisa o korištenju ruralnog zemljišta

2.2.1 Ograničenja u pogledu korištenja ruralnog zemljišta se provode

4	1	Ograničenja u pogledu korištenja ruralnog zemljišta se provode.
		A: Propisi koji se odnose na ograničenja u korištenju ruralnog zemljišta učinkovito služe javnim ciljevima te se provode.
		B: Propisi koji se odnose na ograničenja u korištenju ruralnog zemljišta učinkovito služe javnim ciljevima, ali se slabo provode.
		C: Propisi često ne služe učinkovito javnim ciljevima te se teško provode.
		D: Propisi rijetko služe javnim ciljevima, ali se mogu provoditi.

Interes javnosti	Ograničenje namjene zemljišta temelji se na zakonu?	Odgovorna institucija	Vrste postupaka i njihova učinkovitost	Napomene
Bioraznolikost	DA	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	sudski i upravni postupak prekršajni postupak inspekcijski nadzor	
Tlo	DA	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode	sudski i upravni postupak prekršajni postupak inspekcijski nadzor	

Voda	DA	Ministarstvo poljoprivrede	sudski i upravni postupak prekršajni postupak inspekcijski nadzor	
Kulturna i vjerska stajališta (kao npr. zaštita svetišta)	DA	Ministarstvo kulture	sudski i upravni postupak prekršajni postupak inspekcijski nadzor	
Ostalo (navesti)				

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Posebnim zakonima upravo su radi zaštite pojedinih zemljišta kao dobara od interesa za RH uspostavljeni posebni pravni režimi za ta zemljišta i određena ograničenja vlasništva te obveze vlasnika u pogledu posjedovanja, korištenja, raspolaganja zemljištima. Posebni propisi dobar su temelj za učinkovito ostvarivanje javnih interesa u zaštiti zemljišta.

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize posebnih zakona o pojedinim vrstama zemljišta.

Dodatni komentar:

2.2.2 Ograničenja u pogledu mogućnosti kupoprodaje ruralnog zemljišta služe javnim ciljevima

4	2	Ograničenja u pogledu mogućnosti kupoprodaje ruralnog zemljišta služe javnim ciljevima.
		A: Postoji niz propisa koji uglavnom služe javnim ciljevima te se provode.
		B: Postoji niz propisa koji uglavnom služe javnim ciljevima, ali se ne provode.
		C: Postoji niz propisa koji općenito ne služe javnim ciljevima te se ne provode.
		D: Postoji niz propisa koji općenito ne služe javnim ciljevima, ali se provode.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Raspolaganje ruralnim zemljištem u privatnom vlasništvu, u pravilu, nije ograničeno. Eventualna ograničenja svedena su na to da u korist Republike Hrvatske, jedinica regionalne i lokalne samouprave postoji zakonsko pravo prvokupa (npr. za određene zaštićene dijelove prirode, za kulturna dobra) odnosno da se prije prodaje zemljište mora ponuditi na prodaju pod istim uvjetima Republici Hrvatskoj odnosno drugim ovlaštenicima prava prvokupa. Nepoštivanje ove obveze uzrokuje nevaljanost ugovora o prodaji sklopljenog s trećom osobom.

S druge strane, postoje i posebna pravila koja isključuju mogućnost da strane osobe stječu određena zemljišta (v. više Panel 1) kao što su šume i šumska zemljišta i poljoprivredna zemljišta. Takva ograničenja postoje samo za strane osobe izvan EU. Za poljoprivredno

zemljište u odnosu na osobe iz drugih država članica EU vrijedi takvo ograničenje samo 7 godina od pristupanja.

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize posebnih zakona o pojedinim vrstama nekretnina.

Dodatni komentar:

2.2.3 Planovi uređenja ruralnog zemljišta i njihove izmjene (uključujući i izmjene zona namjene) temelje se na jasnom postupku uz javni doprinos, a nastali troškovi se dijele

4	3	Planovi uređenja ruralnog zemljišta i njihove izmjene (uključujući i izmjene zona namjene) temelje se na jasnom postupku uz javni doprinos, a nastali troškovi se dijele.
		A: Javni doprinos je potreban u pripremi i izmjeni planova uređenja ruralnog zemljišta (uključujući i izmjene zona namjene), a relevantne odluke se donose u transparentnom i javnom postupku.
		B: Javni doprinos je potreban u pripremi i izmjeni planova uređenja ruralnog zemljišta (uključujući i izmjene zona namjene), ali se odluke donose u netransparentnom postupku.
		C: Javni doprinos je potreban u pripremi i izmjeni planova uređenja ruralnog zemljišta, ali se dobiveni komentari ne uvažavaju prilikom njegovog dovršavanja.
		D: Javni doprinos nije potreban u pripremi i izmjeni planova uređenja ruralnog zemljišta.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Postupak uređenja ruralnog zemljišta izričito je uređen zakonima i temelji se na načelu transparentnosti i sudjelovanja zainteresirane javnosti u postupcima donošenja planova. Postupak donošenja prostornih planova uređen je posebnim Zakonom o prostornom uređenju (2013) kojim je posebno uređen pristup informacijama u postupku donošenja prostornih planova. Prostorno planiranje temelji se, između ostalog, na načelu zaštite javnog i pojedinačnog interesa. Javni interes zaštićuje se razgraničenjem prostora za javne namjene primjenom odgovarajućih prostornih normi i prostornih standarda od ostalog prostora vodeći pri tome računa da svi korisnici, koliko je to moguće, podjednako snose teret razgraničenja. Država i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju o stanju u prostoru obavještavati javnost, omogućiti i poticati njezino sudjelovanje razvijanjem društvene povezanosti i jačanjem svijesti o potrebi zaštite prostora te upravljanjem sudjelovanja (prikupljanje i organizacija prijedloga, pribavljanje stručnih mišljenja o javnim stavovima, posredovanje medija i sl.).

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize propisa o prostornom uređenju.

Dodatni komentar:

2.2.4 Ruralna zemljišta čija se namjena promijenila, brzo se privode svrsi

4	4	Ruralna zemljišta čija se namjena promijenila, brzo se privode svrsi.
		A: Više od 70% zemljišta, čija se namjena promijenila u posljednje 3 godine, privedeno je svrsi (npr. šume, pašnjaci, močvarna područja, nacionalni parkovi itd.).
		B: Između 50% i 70% zemljišta, čija se namjena promijenila u posljednje 3 godine, privedeno je svrsi (npr. šume, pašnjaci, močvarna područja, nacionalni parkovi itd.).
		C: Između 30% i 50% zemljišta, čija se namjena promijenila u posljednje 3 godine, privedeno je svrsi (npr. šume, pašnjaci, močvarna područja, nacionalni parkovi itd.).
		D: Manje od 30% zemljišta, čija se namjena promijenila u posljednje 3 godine, privedeno je svrsi (npr. šume, pašnjaci, močvarna područja, nacionalni parkovi itd.).

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Ne postoji sustavna promjena namjene zemljišta izvan građevinskih područja.

Pouzdanost podataka:

Procjena

Dodatni komentar:

2.2.5 Novo zoniranje ruralnog zemljišta provodi se u javnom postupku koji štiti postojeća prava

4	5	Novo zoniranje ruralnog zemljišta provodi se u javnom postupku koji štiti postojeća prava.
		A: Postupci zoniranja su javni i jasni, te s učinkovitim mehanizmima koji osiguravaju postojeća prava i naknade u slučaju gubitka u područjima gdje će korištenje zemljišta biti ograničeno.
		B: Postupci zoniranja su javni i jasni, ali mehanizmi za osiguravanje postojećih prava nisu potpuno učinkoviti.
		C: Postupci zoniranja nisu javni, ali se brine o osiguravanju postojećih prava u gotovo svim slučajevima.
		D: Postupci zoniranja nisu javni i prava se zanemaruju ili u većini slučajeva nisu odgovarajuće i na vrijeme nadoknađena.

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Oduzimanje ruralnog zemljišta iz vlasništva privatnih osoba radi javnih interesa tj. interesa RH izričito je uređeno Zakonom o izvlaštenju i određivanju naknade. Nekretnina se može izvlástiti, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano, kada je to potrebno radi izgradnje građevine ili izvođenja radova u interesu Republike Hrvatske, kada se ocijeni da će se korištenjem nekretnine, za koju se namjerava predložiti izvlaštenje, u novoj namjeni postići veća korist od one koja se postizala korištenjem te nekretnine na dosadašnji način. Nekretnina se može izvlástiti radi izgradnje građevine ili izvođenja radova gospodarske

infrastrukture, groblja i drugih objekata komunalne infrastrukture, zdravstvenih, prosvjetnih, kulturnih i sportskih građevina, industrijskih, energetskih, vodnogospodarskih, prometnih i objekata elektroničkih komunikacija, građevina za potrebe hrvatskog pravosuđa, vojske i policije te istraživanja i eksploatacije rudnog i drugog blaga. Nekretnina se može izvlastiti i kad je to potrebno radi izgradnje drugih građevina ili izvođenja drugih radova određenih uredbom Vlade Republike Hrvatske od državnog i područnog (regionalnog) značaja ili radi provedbe strateških projekata koje je Vlada Republike Hrvatske proglasila strateškim investicijskim projektima. Odluku da je izgradnja građevine ili izvođenje radova u interesu Republike Hrvatske donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog korisnika izvlaštenja. U određenim slučajevima i posebnim zakonom je određeno da je izgradnja građevine ili izvođenje radova u interesu Republike Hrvatske (npr. građenje javnih cesta). Oduzimanje vlasništva moguće je samo uz naknadu tržišne vrijednosti nekretnine.

Pouzdanost podataka:

Odgovor proizlazi iz analize propisa o izvlaštenju.

Dodatni komentar:

2.2.6 Planovi gospodarenja posebnim ruralnim zemljištem (šume, pašnjaci, močvare, nacionalni parkovi, itd.) odgovaraju stvarnom korištenju

...

4	6	Planovi gospodarenja posebnim ruralnim zemljištem (šume, pašnjaci, močvare, nacionalni parkovi, itd.) odgovaraju stvarnom korištenju.
		A: Udio zemljišta izdvojen za posebnu namjenu, a koji se koristi u neku drugu svrhu protivno postojećim propisima je manji od 10%.
		B: Udio zemljišta izdvojen za posebnu namjenu, a koji se koristi u neku drugu svrhu protivno postojećim propisima je između 10% i 30%.
		C: Udio zemljišta izdvojen za posebnu namjenu, a koji se koristi u neku drugu svrhu protivno postojećim propisima je između 30% i 50%.
		D: Udio zemljišta izdvojen za posebnu namjenu, a koji se koristi u neku drugu svrhu protivno postojećim propisima je veći od 50%.

Kategorija zemljišta	Planirana namjena	Stvarno korištenje	Zapažanja
Šume (vrste)			
Močvarna područja			
Parkovi			
Itd.			

Analiza mjerila i predložena ocjena mjerila:

Pouzdanost podataka: Službeni podaci nisu dostupni.

Procjena.

Dodatni komentar:

2.3 Završni komentar o modulu

Prava na šumskom i drugom ruralnom zemljištu uređena su posebnim propisima. Njima se, s jedne strane, radi zaštite tih zemljišta kao dobara od interesa za RH propisuju posebna ograničenja vlasništva i posebne obveze vlasnika u pogledu raspolaganja, posjedovanja i korištenja tih nekretnina. S druge strane, tim su zakonima izričito propisane nadležnosti javnih tijela u pogledu gospodarenja i upravljanja takvim zemljištima, inspekcijski nadzor, prekršajna odgovornost za one koji postupaju suprotno odredbama posebnih zakona o zaštiti takvih zemljišta. U pogledu ruralnih zemljišta na odgovarajući se način primjenjuju i odredbe posebnog zakona o prostornom uređenju pri čemu pojedini od posebnih propisa sadrže i posebna pravila o prenamjeni zemljišta. Tako npr. Zakon o poljoprivrednom zemljištu sadrži posebne odredbe o obvezi naknade za prenamjenu poljoprivrednog zemljišta. Zakon o šumama sadrži posebne odredbe tj. propisuje posebne uvjete za izdvajanje iz šumskogospodarske osnove šuma u vlasništvu RH. U praksi, međutim, unatoč dobrom normativnom uređenju nekada postoje problemi u identificiranju namjene zemljišta, posebno zbog toga što se u pogledu podataka o namjeni zemljišta razlikuju podaci u katastru i zemljišnoj knjizi, a postoje i razlike između stvarne namjene zemljišta i one koja je upisana u javnim registrima.

Raspolaganje poljoprivrednim i šumskim zemljištem u praksi je otežano zbog neusklađenosti zemljišnoknjižnog i stvarnog pravnog stanja nekretnina, a posebno zbog toga što u zemljišnoj knjizi nisu provedene promjene nastale pretvorbom društvenog vlasništva, a često niti namjena zemljišta nije usklađena sa stvarnom namjenom. Slijedom iznijetog, preporučuje se ubrzati postupak usklađivanja zemljišnoknjižnog sa stvarnim pravnim stanjem nekretnina bilo kroz postupke obnove zemljišnih knjiga, postupke pojedinačnog preoblikovanja ili pojedinačne postupka upisa izvanknjižno nastalih promjena. Preporučuje se uvesti mehanizme koji bi u stimulirali stranke da u određenim kraćim rokovima započnu postupke usklađivanja (npr. manje pristojbe za upis i sl).

Literatura

Deininger K., Selod H. and Burns A. (2012): "The Land Governance Assessment Framework: Identifying and Monitoring Good Practice in the Land Sector. The World Bank.

FAO (2012): Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security. Rome.

Gavella, N., Josipović, T., Gliha, I., Belaj, V., Stipković, Z. (1998): Stvarno pravo. Informator, Zagreb.

Josipović, T. (2006): Zajednička načela registarskog materijalnog prava. Hrvatsko registarsko pravo, Narodne novine, Zagreb, 1–28.

Kontrec, D. (2007): Jedinstvena baza zemljišnih podataka i zajednički informacijski sustav zemljišne knjige i katastra. Dvanaesti forum poslovanja nekretninama – Zbornik radova, Hrvatska gospodarska komora, Zagreb.

Roić, M. (2012): Upravljanje zemljišnim informacijama - katastar, University of Zagreb, Faculty of Geodesy, ISBN 978-953-6082-16-2, Zagreb.

Roić, M., Fjalestad, J. B., Steiwer, F. (2008): Regionalna studija o katastru/Regional Cadastral Study. Državna geodetska uprava, Zagreb.

Roić, M., Medić, V., Fanton, I.: Katastar zemljišta i zemljišna knjiga - skripta, Faculty of Geodesy, Zagreb 1999.

Statistički ljetopis Republike Hrvatske. Državni zavod za statistiku. 2014

World Bank: "The Land Governance Assessment Framework Implementation Manual. October 2013.

Propisi:

Ustav RH – Constitution of the Republic of Croatia (Ustav Republike Hrvatske) (NN, 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)

ZV – Ownership and Other Proprietary Rights Act (Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima) (NN, 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14)

ZPDML – Maritime Domain and Seaports Act (Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama) (NN, 158/03, 100/04, 123/11, 141/06, 38/09)

ZLRS - Local and Regional Self-Government Act (Zakon o lokalnoj i regionalnoj samoupravi) (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13)

ZPZ – Agricultural Land Act (Zakon o poljoprivrednom zemljištu) (NN 39/13)

ZPU – Physical Planning Act (Zakon o prostornom uređenju) (NN 153/13)

ZZP – Nature Protection Act (Zakon o zaštiti prirode) (NN 80/13)

ZVd- Waters Act (Zakon o vodama) (NN, 153/09, 63/11, 130/11, 56/13, 14/14)

ZŠ – Forests Act (Zakon o šumama) (NN, 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14)

ZL – Hunting Act (Zakon o lovstvu) (NN, 140/05, 75/09, 153/09, 14/14)

ZMR – Marine Fisheries Act (Zakon o morskome ribarstvu) (NN, 81/13, 14/14, 152/14)

ZZOKD – Act on the Protection and Preservation of Cultural Goods (Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara) (NN, 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14)

ZKN - Law on State Survey and the Real Property Cadastre (Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina) (NN 16/07, 124/10)

ZZK - Law on Land Book (Zakon o zemljišnim knjigama) (NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13)

ZZPP - Law on Leasing and Selling of Office Space (Zakon o zakupu i prodaji poslovnog prostora) (NN 91/96, 124/97, 174/04 i 38/09)

ZNS - Law on Apartment Lease (Zakon o najmu stanova) (NN 91/96, 48/98, 66/98, 22/06)

ZSU - Law on the System of State Administration (Zakon o sustavu državne uprave) (NN 150/11 i 12/13)

ZLRS - Law on Local and Regional self-government (Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi) (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13)

ZTD - Companies Act (Zakon o trgovačkim društvima) (NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13)

PKP - Regulation on the Establishment and Maintenance of the Book of Deposited Contracts (Pravilnik o ustrojavanju i vođenju knjige položenih ugovora) (NN 42/91)

PZKPU - Regulation on Linking the Land Book and the Book of Deposited Contracts (Pravilnik o povezivanju zemljišne knjige i knjige položenih ugovora) (NN 121/13)

Web mjesta:

Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja: <http://www.mgipu.hr/>

Ministarstvo pravosuđa: <https://pravosudje.gov.hr/>

Ministarstvo poljoprivrede: <http://www.mps.hr/>

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode: <http://www.mzoip.hr/>

Ministarstvo kulture: <http://www.min-kulture.hr/>

Ministarstvo financija: <http://www.mfin.hr/>

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture: <http://www.mppi.hr/>

Ministarstvo gospodarstva: <http://www.mingo.hr/>

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije: <http://www.mrrfeu.hr/>

Ministarstvo uprave: <https://uprava.gov.hr/>